

Περ. Κυπρία

Το Σοβιετικό Εβγκένη Γεφτουσιένκο το γνωρίσαμε από κοντά εδώ στην Κύπρο το 1977 όταν είχε έρθει στο νησί και μάλιστα είχε γράψει το συγκλονιστικό εκείνο ποίημα του «Περιστερώννα». Ο Γεφτουσιένκο, με τη δυναμική προσωπικότητα και το μεγάλο ταλέντο του είναι σχεδόν καθημερινά με τον ένα ή τον άλλο τρόπο στο προσκήνιο της παγκόσμιας επικαιρότητας. Σαν πεζογράφος, σαν ηθοποιός φωτογράφος και πρόσφατα σαν σκηνοθέτης κινηματογράφου, αλλά πάνω απ' όλα σαν ποιητής, ένας ποιητής με αδιάκοπα και έντονα τεντωμένη την αντένα του σε ότι συμβαίνει στην ταραγμένη εποχή μας. Από τον καιρό που πρωτοεμφανίστηκε στα σοβιετικά γράμματα, στη δεκαετία του εξήντα, μαζί με μια ομάδα άλλους κορυφαίους νέους ποιητές, τη Μπέλα Αχμαντούλινα, τον Αντρέη Βοζνεσένσκη, το Ρόμπερτ Ροζντεζβεσκι, και μερικούς άλλους μέχρι σήμερα, έχει δώσει ένα ογκώδες και σημαντικό έργο. Τα θέματα του αγγίζουν όλους τους χώρους της ανθρώπινης πραγματικότητας, τον έρωτα, τον πόνο, την οργή, την αγωνία του θανάτου και τη χαρά της ζωής.

Πρόσφατα, το τελευταίο μεγάλο ποιητικό έργο του Εβγκένη Γεφτουσιένκο «Η μάνα και η βόμβα Νετρονίου» τιμήθηκε με το Κρατικό Βραβείο της Σοβιετικής Ένωσης. Η ποιητική αυτή σύνθεση που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «Νόβη Μην», είναι ένα μεγαλειώδες δραματικό ποιητικό αφήγημα όπου με μεγαλοφυείς ακροβατισμούς ο ποιητής, ξεκινώντας από τη μητέρα του και το μικρό της τίμιο κόσμο, φτάνει σε διαστάσεις οικουμενικές όπου ολόκληρη η ανθρωπότητα απειλείται με την εφιαλτική βόμβα νετρονίου.

Το ποίημα αποτελεί στην ουσία του μια σπαραχτική κραυγή διαμαρτυρίας αλλά κι' ένα δριμύτατο κατηγορώ ενάντια σ' εκείνους που μηχανεύονται την καταστροφή του πλανήτη μας. Ωστόσο δεν περιορίζεται σε φτηνή και ενοχλητική συνθηματολογία, που άλλωστε δεν είναι ίδιον ενός μεγάλου ποιητή. Αντίθετα, αγγίζει σφαιρικά πολλές πλευρές της ζωής, αφήνοντας την ποιητική του έμπνευση να τον οδηγήσει με άνεση από το ένα θέμα στο άλλο, από την μια χώρα στην άλλη, από το σήμερα στο χτες ή στο αύριο.

Το απόσπασμα που παραθέτουμε είναι από τα λίγα που μπορούσαν να δημοσιευθούν αυτοτελή, γιατί το ποίημα έχει μια εσωτερική ενότητα τέτοια που δεν επιτρέπει αποσπασματική ανάγνωση μια και το ένα μέρος είναι απόλυτα δεμένο με το άλλο. Στο απόσπασμα αυτό ο ποιητής φαντάζεται ένα Χριστουγενιάτικο Δέντρο, γύρω από το οποίο θα μαζευτούν όλα τα κατά καιρούς σκοτωμένα από τον πόλεμο παιδιά και καταλήγει στο νέο «παιγνίδι», τη βόμβα νετρονίου που θα εξαφανίσει κάθε μορφή ζωής.

Δίνουμε για δημοσίευση αυτό το απόσπασμα στην «Κυπρία» με την ευκαιρία των σαράντα χρόνων της Αντιφασιστικής Νίκης. Ενας μεγάλος έπαινος αξίζει στους Στέλιο Γεωργιάδη και Γιαννάκη Θωμά, διπλωματούχους σοβιετικών Πανεπιστημίων, που επιτέλεσαν τον άθλο της κατά λέξης μετάφρασης, μια εργασία καθόλου εύκολη μια και ο Γεφτουσιένκο χρησιμοποιεί μια γλώσσα πολύ δύσκολη, γεμάτη από ιδιομορφίες και τοπολογίες ακόμη, μια γλώσσα με λέξεις σπάνιες, που συχνά δεν περιλαμβάνονται στα λεξικά. Αν τελικά ολοκληρωθεί ο στόχος μας όπως και πιστεύω, και μπορέσει το ποίημα να εκδοθεί ολόκληρο στα ελληνικά θα δώσει για πρώτη φορά την ευκαιρία στο ελληνικό κοινό να διαβάσει συγκεντρωμένο έργο του μεγάλου ποιητή, και μάλιστα όπως πιστεύω, ένα από τα πιο αξιόλογα του.

ΕΛΛΗ ΠΑΙΟΝΙΔΟΥ

Κυπρία
1982 2183

η Μάνα και η βόμβα νετρονίου

του Εβγκένη Γεφτουσιένκο

Μάνα,
διαβάζω τις σημερινές εφημερίδες
διαμέσου των διάφανων από την πείνα παιδιών του
Λένιγκραντ
που ήρθαν στο διεθνές Χριστουγενιάτικο έλατο
σκοτωμένων παιδιών.

Τα αποστεωμένα τους χεράκια
τείνουν προς τα κίτρινα μανταρίνια στο έλατο,
κι όταν τα κόψουν
δεν ξέρουν τί να τα κάνουν.
Τα παιδιά του Λουσβίτς
με τα ρουφηγμένα γκρίζα προσωπάκια
πνιγμένα από το αέριο,
ζητούν από τον Αη Βασίλη

ένα γιάλινο βώλο,
όπου
υπάρχει λίγο οξυγόνο.
Αποκομμένα από τις μητρες των μανάδων
τα έμβρυα του Σογκμί
έρπουνε
προς τον δακρυσμένο Γκρίζο Λύκο.
Η κοκκινσκοκκίφίτσα
προσπαθεί να συγκολήσει τα κομμάτια
των μωρών του Μπέλφαστ και της Βηρυτού
που ανατινάχθηκαν από τις βόμβες
και τα παιδιά του Σαλβαντόρ,
λυωμένα από το τάνκ του δήμιου
με φρίκη οπισθοχωρούν
μπροστά στο παιγνιδένιο τάνκ.